

Remissvar
Ju2019/00509/L7
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 12 mars 2019

Remissvar: Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Akademikerförbundet SSR har via Saco getts möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande.

Sammanfattning av betänkandet

Utkastet till lagrådsremiss föreslår att den tillfälliga lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige ska fortsätta att gälla till och med den 19 juli 2021 med ändringen att alternativt skyddsbehövande ges samma möjligheter till familjeåterförening som flyktingar. Statslösa personer som har fötts i Sverige föreslås kunna få permanent uppehållstillstånd om de bott i landet sedan fyra år och sex månader eller under sammanlagt nio år och sex månader, och inte har fyllt 21 år. Som en följd av förlängningen föreslås också att lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska träda i kraft den 20 juli 2021 och upphöra att gälla den 20 januari 2025.

Akademikerförbundet SSR:s kommentarer

Akademikerförbundet SSR anser att den tillfälliga lagen (2016:752) inte ska förlängas eftersom den bidrar till att splittra familjer och försvårar nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Syftet med den lagen var att minska antalet asylsökande till Sverige genom att under en begränsad tid anpassa det svenska regelverket till EU:s miniminivå. Antalet asylsökande har minskat drastiskt under de senaste åren, främst på grund av att den så kallade Balkanrutten stängts. Därmed har regeringens syfte med lagen fallit och det är dags att Sverige återgår till att bevilja flyktingar och övriga skyddsbehövande permanenta uppehållstillstånd.

Akademikerförbundet SSR menar att personer som har asylskäl och som därmed beviljas uppehållstillstånd ska beredas största möjlighet till etablering, integration och familjeåterförening i det svenska samhället för att på så sätt få möjlighet att förverkliga sina livschanser och kunna bidra till sitt nya hemland i största möjliga utsträckning. För att uppnå det anser vi att det är avgörande att alla åtgärder syftar till att personer med asylskäl får så bra förutsättningar att integreras i det svenska samhället som möjligt. Med det som utgångspunkt anser vi att tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel, för alla utom kvotflyktingar, går stick i stäv med den ambitionen och står i bjärt kontrast till

Akademikerförbundet SSR
Box 128 00, 112 96 Stockholm
08-617 44 00
kansli@akademssr.se
www.akademssr.se

SSR Direkt
Frågor om anställning och arbetsliv
08-617 44 71
ssrdirekt@akademssr.se

Medlemsservice
Frågor om medlemskap och avgifter
08-617 44 70
medlem@akademssr.se

merparten av all erfarenhet och forskning på området om vad som främjar en bra integration och etablering.

Förbundet anser att det är olyckligt att lagen förlängs utan att den först utvärderas. Särskilt med tanke på att det inte gjordes någon genomgripande konsekvensbedömning under beredningen av lagen. Det juridiska lapptäcke som den tillfälliga lagstiftningen resulterat i har lett till att särskilt ensamkommande unga hamnat i en väldigt utsatt situation. Ett exempel på det är att de som överklagat ett beslut om avslag på ansökan om uppehållstillstånd har rätt att vänta på sitt beslut i Sverige men ingen rätt till stöd från någon offentlig huvudman. Förbundets medlemmar inom så väl skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård som HVB-hem har vittnat om frustration och maktlöshet över hur unga personer blivit bollade mellan Migrationsverket och kommunen. Som akademikerförbund menar vi att den tillfälliga lagen försvårar för utlandsutbildade akademiker att satsa på att komplettera sin utbildning för att kunna arbeta i sitt yrke i Sverige. Att det är ett jobb, vilket som helst, som är förutsättningen för ett permanent uppehållstillstånd gör att nyanlända akademiker tvingas välja jobb utan krav på utbildning, vilket försvårar matchningen till akademikeryrken i Sverige. Utan permanent uppehållstillstånd har utlandsutbildade svårt att bli beviljade studiemedel från CSN vilket också försvårar möjligheten att kunna komplettera sin utbildning i Sverige. En utvärdering hade kunnat ge svar på hur den tillfälliga lagen påverkat etablering, familjeåterförening, nyanlända barns rättigheter enligt barnkonventionen, nyanländas extra utsatta beroendeställning till arbetsgivare för att kunna få PUT och om lagen lett till de minskade kostnader för asylprövning för att nämna några aspekter.

Analys saknas av hur lagen påverkar barn

Akademikerförbundet SSR såg en stor brist i att utkastet till lagrådsremissen 2016 inte innehöll någon analys eller resonemang om hur förslaget överensstämmer med barnkonventionen eller andra internationella åtaganden som Sverige förbundit sig till (Europakonventionen, FN:s konvention om mänskliga rättigheter och FN:s konvention om mänskliga rättigheter för människor med funktionshinder). I det här utkastet till lagrådsremiss finns en analys av rätten till familjeåterförening kopplat till Europakonventionen men analyser av hur väl förslaget överensstämmer med andra internationella åtaganden som Sverige förbundit sig till saknas. Portalparagrafen i utlänningslagen har inte förändrats. Där framgår det att "i fall som rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver". Samtidigt är syftet med den ändrade regleringen att begränsa möjligheterna att få uppehållstillstånd även för barn. I lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige togs möjligheten bort att ge barn uppehållstillstånd om omständigheterna är särskilt ömmande. Denna bestämmelse ändrades 1 juli 2014 för att ytterligare lyfta fram barnrättsperspektivet och principen om barnets bästa. De exempel som beskrevs i DS 2014:5 var barn med medicinska komplikationer där det är oklart om adekvat sjukvård finns i hemlandet och barn som upplevt svåra traumatiska händelser i hemlandet. Akademikerförbundet SSR anser att det finns ett generellt behov, inte bara för barn, av en möjlighet att bevilja

uppehållstillstånd om omständigheterna är särskilt ömmande, om den tillfälliga lagen förlängs.

Rätt till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande

Akademikerförbundet SSR välkomnar förslaget om rätt till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande. Förbundet motsätter sig dock att ansökan måste göras inom tre månader efter beslut om uppehållstillstånd för att inte omfattas av försörjningskrav.

Ändringsförslag

Förbundet ser behov av följande ändringar i lagen om den förlängs:

- Återinför möjligheten att få uppehållstillstånd för övriga skyddsbehövande.
- Jämställ studier inom kompletterande högskoleutbildning eller deltagande i snabbspår med att kunna försörja sig, så att det berättigar till permanent uppehållstillstånd för såväl konventionsflyktingar som alternativt skyddsbehövande. Reglerna ska inte missgynna högskoleutbildade eller andra som vill skaffa sig jobb i nivå med sin kompetens.
- Ta bort tremånadersgränsen för att ansöka om familjeåterförening utan försörjningskrav.
- Inför möjlighet för barn, äldre, funktionshindrade, sjuka och andra som inte kan försörja sig genom ett förvärvsarbete att ändå kunna beviljas permanent uppehållstillstånd.
- Återinför möjligheten att bevilja uppehållstillstånd vid särskilt ömmande omständigheter.
- När den tillfälliga lagen upphör att gälla 2021 kommer det att finnas ett stort antal ärenden med tidsbegränsade uppehållstillstånd. För att inte omprövningarna av dessa ärenden ska bli alltför lång bör de ärenden som tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen utan särskild prövning omvandlas till permanenta uppehållstillstånd.

Sammanfattningsvis:

- Avstyrker Akademikerförbundet SSR förslaget att förlänga lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.
- Om lagen ändå förlängs, tillstyrker Akademikerförbundet SSR förslaget om att ge alternativt skyddsbehövande rätt till familjeåterförening.



Heike Erkers
Förbundsordförande



Josefine Johansson
Professionsstrateg